

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

X Liceum Ogólnokształcącego
im. Królowej Jadwigi
w Warszawie

rok szkolny 2021/22

Przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- dotychczasowe doświadczenia
- sytuacja pandemiczna w kraju i na świecie – lockdown/zamknięcie szkół i edukacja zdalna marzec-czerwiec 2020
- wyniki przeprowadzonej diagnozy potrzeb i problemów występujących w społeczności szkolnej, zebrane wśród uczniów oraz rodziców i nauczycieli
- wyniki analizy aktualnej sytuacji wychowawczej, zagrożeń uzależnieniami w szkole i środowisku
- przewidywane zmiany w szkole i środowisku mogące mieć wpływ na proces wychowania
- ewaluacja programu wychowawczo - profilaktycznego

MISJA SZKOŁY

„NIE MOŻNA ZMUSIĆ ZIARNA DO ROZWOJU I KIEŁKOWANIA, MOŻNA JEDYNNIE STWORZYĆ WARUNKI ZEZWALAJĄCE NA TO, ABY ZIARNO ROZWINĘŁO WSZYSTKIE TKWIĄCE W NIM MOŻLIWOŚCI „

Carl Rogers

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Karta Praw Rodziny
3. Karta Praw Dziecka
4. Konwencja o Prawach Dziecka
5. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
6. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 2012 poz. 977)
8. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.59) ze zmianami
9. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty ((tekst jedn.: Dz. U. z 2016, poz. 1943)
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. (Dz.U.poz.1249)
11. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz.1231; Dz. U. z 2007r.Nr 70, poz. 473)
12. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005r. Nr 179) ze zmianami
13. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późniejszymi zmianami)

14. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity: Dz. U. Nr 10. z 1996 r) ze zmianami
15. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882) wraz ze zmianami z dnia 23 lipca 2008r. (Dz. U. z 2008r. Nr 180 poz. 1108)
16. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493)
17. Statut X Liceum Ogólnokształcącego

WIZJA SZKOŁY

1. Naczelną ideą działalności szkoły jest motywowanie ucznia do osiągnięcia doskonałości w różnych dziedzinach życia w oparciu o zintegrowane wzorce z tradycji oraz nowoczesną wiedzę, a także osiągnięcia naukowe i techniczne współczesnego świata.
2. Kształtowanie umiejętności uczniów w celu osiągnięcia dobrze współpracującego ze sobą zespołu klasowego umożliwiającego jednocześnie optymalny rozwój indywidualny jednostki.
3. Dostosowywanie wymagań i oczekiwań do możliwości rozwoju ucznia.
4. Wprowadzanie nowoczesnej wiedzy psychologicznej w trakcie zajęć edukacyjnych w celu uzyskania korzystnych zmian w zachowaniu uczniów. Kształcenie niezbędnych umiejętności w procesie percepcji i akceptacji własnej osoby przez otoczenie, szczególnie dotyczących właściwego przyjmowania oceny, krytycznego stosunku do własnych działań i osiągnięć, jednocześnie motywujących do efektywniejszej pracy. Ważnym elementem tego procesu jest stymulowanie do rozwijania poczucia własnej wartości, doceniania umiejętności i nierezygnowania z prób osiągnięcia coraz lepszych wyników.

5. Kształtowanie umiejętności w zakresie komunikacji i umiejętności interpersonalnych szczególnie w relacjach uczeń – nauczyciel oraz nauczyciel – uczeń, opartych na wzajemnym szacunku. Modelowanie zachowań opartych na poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych.
6. Ważnym elementem naszego programu wychowawczego są zasady pedagogiki Janusza Korczaka i personalistyczna koncepcja człowieka jako osoby zdolnej do rozwoju obejmującego wszystkie jej osobowe atrybuty.

CELE OGÓLNE

1. Stwarzanie warunków do wszechstronnego rozwoju ucznia ukierunkowanego na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej.
2. Demokratyzacja życia szkoły.
3. Stwarzanie życzliwego klimatu pracy w Liceum, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców
4. Zapewnienie warunków do poznania i przestrzegania praw oraz ustalonych zasad współżycia społecznego.
5. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego całej społeczności szkolnej.
6. Kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych.
7. Kształtowanie postaw tolerancyjnych i przeciwdziałanie dyskryminacji i mowie nienawiści w relacjach międzyludzkich oraz mediach.
8. Wzmacnianie poczucia własnej wartości i praca nad kształtowaniem samego siebie.
9. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania.
10. Zapoznanie uczniów z historią szkoły, sylwetkami jej sławnych absolwentów i nauczycieli oraz wskazywanie wzorców godnych naśladowania.

11. Modelowanie postaw uczniów wyrażanych szacunkiem wobec historii i tradycji szkoły, regionu, państwa i jego symboli.
12. Kształtowanie umiejętności życiowych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w nowoczesnym społeczeństwie.
13. Kształtowanie postaw prozdrowotnych i proekologicznych, z uwzględnieniem zmian klimatycznych.
14. Nabywanie przez uczniów wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych. Profilaktyka uzależnień.
15. Rozwijanie samorządności w oparciu o poszanowanie wolności siebie i innych.
16. Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne uczniów po okresie izolacji, będących w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią covid-19. Badanie i monitorowanie atmosfery w klasie i w szkole.

UCZESTNICZY PROGRAMU WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu: uczniowie i ich rodzice, nauczyciele (w tym wychowawcy klas, psycholog, pedagog) oraz wszelkie instytucje współpracujące ze szkołą przy realizacji programu (poradnie specjalistyczne, stowarzyszenia i instytucje wspierające działania ekologiczne i promujące zdrowy styl życia)

- **UCZNIOWIE, SAMORZĄD UCZNIOWSKI:**

- przestrzegają regulaminu szkoły
- współorganizują imprezy i akcje szkolne
- znają i przestrzegają norm zachowania obowiązujących członków społeczności szkolnej
- akceptują innych uczniów i szanują ich prawa, wydają opinie w przypadku przyznawanych kar zgodnie ze Statutem Szkoły
- współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swe prawo do samorządności
- kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni
- prowadzą zdrowy tryb życia dbają o swoje środowisko; w duchu promowania ekologii i recyklingu
- mają szacunek do kultury, języka i tradycji narodowej
- uczestniczą w budowaniu postaw obywatelskich i patriotycznych

- uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych (Statut Szkoły, Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny)

- **RODZICE:**

- wspólnie wypracowują, znają i akceptują szkolny program wychowawczo-profilaktyczny
- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły (pomagają w organizowaniu wycieczek, imprez oraz uroczystości szkolnych i klasowych)
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci
- podają rzetelne informacje o stanie zdrowia dziecka, jego warunkach domowych i trudnościach wychowawczych, współpracują przy rozwiązywaniu problemów wychowawczych
- utrzymują systematyczny kontakt w sprawie wyników w nauce i zachowaniu swojego dziecka
- mają prawo być wybierani do Rady Rodziców i współdecydować o funkcjonowaniu szkoły
- otrzymują informację o proponowanych formach pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- mogą uzyskać pomoc w rozwiązywaniu indywidualnych problemów wychowawczych lub rodzinnych, przez psychologa/ pedagoga, wychowawcę klasy.

- **NAUCZYCIELE:**

W OBSZARZE DYDAKTYKI

- dostosowywanie wybranych treści programów nauczania do indywidualnej percepcji klasy
- stwarzanie warunków do stosowania metod pracy w grupach oraz wprowadzania metod aktywizujących, jako istotnych elementów zajęć edukacyjnych
- stała współpraca z ośrodkami propagującymi nowoczesne metody kształcenia
- stymulacja indywidualnego rozwoju zgodnego ze zdolnościami ucznia oraz motywowanie go do osiągnięć
- pomoc uczniom w wyrównywaniu braków w wiedzy
- rozwijanie kompetencji kluczowych, w tym informatycznych uczniów
- udzielanie pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, informowanie o potrzebach związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach

W OBSZARZE OPIEKI NAD UCZNIEM

- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów
- umożliwianie korzystania z opieki medycznej i psychologiczno – pedagogicznej
- poznawanie sytuacji materialnej ucznia, rozpoznawanie potrzeb w tym zakresie
- informowanie uczniów o osobach i instytucjach zobowiązanych do udzielania pomocy w przypadkach konkretnych zagrożeń czy problemów,

- zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły.

W OBSZARZE ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH

- organizacja zajęć rozszerzających wiedzę i kształtujących umiejętności (kółka zainteresowań)
- stwarzanie warunków do wyrównywania braków i zaniedbań środowiskowych, prowadzenie zajęć rozwijających talenty uczniów (teatr, koło szachowe, zajęcia sportowe, itp.)
- organizowanie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

W OBSZARZE PRACY WYCHOWAWCZEJ Z KLASĄ

- organizowanie zajęć adaptacyjno – integracyjnych mających na celu stworzenie optymalnie współpracującego zespołu klasowego, osiągającego dzięki temu lepsze wyniki w nauce i rozwoju społecznym
- stwarzanie warunków do prawidłowych relacji interpersonalnych z wykorzystaniem znajomości zasad dobrego wychowania
- rozwijanie zainteresowań kulturalnych (teatr, filharmonia, muzeum)
- modelowanie zachowań świadczących o poczuciu własnej wartości, a także docenianiu osiągnięć innych
- organizowanie zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji, postaw asertywnych, budowanie empatii i otwartości w kontaktach z ludźmi
- organizowanie wyjść klasowych i ogólnoszkolnych w celach integracyjnych i edukacyjnych
- umożliwianie absolwentom aktywności na terenie X LO poprzez m.in. działanie w Kole Absolwentów
- prezentowanie systemów wartości opartych na ogólnie przyjętych zasadach etyczno – moralnych i pomoc każdemu uczniowi w dokonaniu właściwych wyborów
- wnioskowanie o objęcie pomocą psychologiczną - pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych
- kształtowanie postaw: obywatelskich, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, poszanowania dla innych kultur i tradycji oraz zapobieganie wszelkim przejawom dyskryminacji i mowie nienawiści
- rozwijanie zachowań proekologicznych
- kształtowanie umiejętności bezpiecznego korzystania z Internetu, odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznych

POŻĄDANE EFEKTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Absolwent „Królówki”:

- jest dojrzałym i świadomym uczestnikiem życia społecznego,
- potrafi współdziałać ze współpracownikami i przełożonymi,
- dokonuje autoprezentacji opartej na analizie swoich talentów i umiejętności,
- ma poczucie przynależności i w sposób naturalny identyfikuje się z nową społecznością,
- zna normy kulturalnego zachowania się,
- jest konsekwentny w realizacji własnego systemu wartości opartego na ogólnie przyjętych zasadach etyczno – moralnych,
- szanuje innych i siebie oraz potrafi to wyrazić swoim zachowaniem,
- odczuwa potrzebę uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, czytelnictwie itp. w celu osobistego rozwoju,
- jest ambitny, dąży do poszerzania swojej wiedzy i podwyższania kwalifikacji.
- potrafi dokonać wnikliwej i obiektywnej samooceny,
- zauważa problemy i stara się je rozwiązać w sposób najbardziej skuteczny, efektywny i twórczy,
- potrafi skutecznie komunikować się korzystając z uzyskanej wiedzy, być przy tym asertywnym,
- radzi sobie w sytuacjach trudnych, wie gdzie szukać pomocy
- w sposób otwarty podejmuje działania - nawiązuje kontakty, skutecznie porozumiewa się, negocjuje, mediuje),
- jest zainteresowany postępem, nowymi osiągnięciami w nauce i technice oraz gromadzi wiadomości z różnych źródeł, aby dysponować wiedzą,
- jest aktywny, chętnie podejmuje działania poznawcze na rzecz własnego rozwoju, ale także mające na celu pomaganie innym
- potrafi przewidywać skutki swoich zachowań i ponosi za nie konsekwencje,
- umie pomagać potrzebującym okazując im szacunek, potrafi także przyjąć pomoc od innych,
- świadomie podejmuje zobowiązania, którym jest w stanie sprostać,
- poczuwa się do współodpowiedzialności za zadania wykonywane w grupie,
- potrafi zaplanować i zorganizować własną pracę.

Plan działań wychowawczych

Obszar	Zadania	Formy i sposoby	Czas realizacji	Osoby odpowiedzialne
<p>Zdrowie – edukacja prozdrowotna i <u>proekologiczna</u></p>	<p>Eliminowanie wśród uczniów skutków związanych z epidemią covid-19 (problemy emocjonalne, sytuacje stresogenne po powrocie do szkoły i nauki stacjonarnej.) Profilaktyka chorób epidemiologicznych – głównie covid-19</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc psychologiczno-pedagogiczna • warsztaty/zajęcia edukacyjne • webinary/procedury/szkolenia • zalecenia GIS/MZ/MEiN 	<p>Wrzesień 2021</p>	<p>Dyrektor XLO Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarka szkolna Psycholog</p>
	<p>Promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, kształtowanie nawyków dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne Wskazanie i omówienie czynników zagrażających zdrowiu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia w ramach godzin z wychowawcą, lekcji wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej w ramach projektu „XLO – a nie XXL” • współpraca z rodzicami w celu budowania postawy prozdrowotnej 	<p>Wg ustalonego harmonogramu w trakcie roku szkolnego</p>	<p>Nauczyciele, Pielęgniarka Psycholog</p>

	<p>Rozbudzanie zainteresowania uczniów kwestiami związanymi z ochroną środowiska, w tym ochroną powietrza, gospodarką niskoemisyjną, zmianami klimatu i zanieczyszczeń środowiska tworzywami sztucznymi.</p>	<p>i zdrowego stylu życia - angażowanie rodziców do współpracy ze szkołą w charakterze specjalistów (np. lekarz, dietetyk itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popularyzowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu- aktywności fizycznej (również w ramach zajęć pozalekcyjnych- SKS, dzień sportu) • Edukacja zdrowotna na lekcjach wychowania fizycznego • Profilaktyka w zakresie segregacji odpadów • Dbłość o lepszą jakość powietrza w klasach np.: ukwiecenie sal • Zbiórka makulatury • Zgniatarka do aluminium • Konkurs proekologiczny i akcje edukacyjne • Audycje radiowe dot. Ekologii • Pogadanki na lekcjach wychowawczych 		<p>Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarka szkolna Psycholog</p>
--	--	--	--	--

	<p>Kształtowanie i doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem. Stres jako problem społeczny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obserwacja, rozmowy, • Zajęcia edukacyjno - informacyjne z psychologiem/pedagogiem • Warsztaty promujące zdrowie psychiczne 	cały rok szkolny	Wychowawcy Psycholog Nauczyciele
	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i osób ze swego otoczenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zlecanie zadań i ról • Organizowanie wydarzeń • Zajęcia z komunikacji interpersonalnej • Koła zainteresowań • Zajęcia pozalekcyjne • Działalność Samorządu Szkolnego 	cały rok szkolny	Psycholog zaproszeni goście
	<p>Rozwijanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania i decyzje, uczy się prawidłowego zarządzania czasem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia integracyjne klasy • Zajęcia pozalekcyjne, wycieczki • Koła zainteresowań • Zapewnienie możliwości alternatywnych form spędzania czasu wolnego • Zajęcia w ramach doradztwa zawodowego 	Wg ustalonego harmonogramu w trakcie roku szkolnego	Dyrektor XLO Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarka szkolna Psycholog

	<p>Rozpoznawanie osobistego potencjału, poznawanie siebie, ustalania priorytetów w celu budowania poczucia własnej wartości oraz planowania przyszłości.</p> <p>Rozwijanie metod skutecznego uczenia się, poszukiwanie swoich mocnych i słabych stron w celu przekraczania własnych ograniczeń oraz dążenia do ciągłego rozwoju.</p> <p>Rozwijanie i wykorzystywanie wiedzy z zakresu zagrożeń psychofizycznych w okresie adolescencji (zaburzenia odżywiania, zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków, zagrożenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych oraz z</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia edukacyjno-informacyjne w ramach godzin z wychowawcą, jak również innych zajęć edukacyjnych • Koła zainteresowań • Wolontariat <ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywne wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych Sanepidu • Zajęcia z asertywności • Prelekcje na godzinach wychowawczych, filmy edukacyjne, profilaktyczne spotkanie z lekarzem • Projekcje filmów na temat chorób cywilizacyjnych • Koła zainteresowań 		<p>Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarka szkolna Psycholog</p>
--	---	---	--	--

	zaburzonym obrazem własnego ciała (dysmorfobia).			
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia w celu przygotowania uczniów do funkcjonowania w dorosłym życiu i akceptowania stanów psychofizycznych związanych z tym okresem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia edukacyjno – informacyjne w ramach godzin wychowawczych • Indywidualne rozmowy nauczycieli z uczniami w odniesieniu do bieżących sytuacji • Szkolne kampanie edukacyjne 	cały rok szkolny	Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarka szkolna zaproszeni goście
	<p>Rozwój zaangażowania w różne formy aktywności poprzez podejmowanie działań na rzecz innych osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Akcje charytatywne (Laski, schronisko dla zwierząt i inne) • Wolontariat uczniowski • Współpraca z rodzicami – działania na rzecz szkoły 	wg ustalonego harmonogramu w trakcie roku szkolnego	Dyrektor XLO Nauczyciele, Samorząd Uczniowski
	<p>Kształtowanie prospołecznych postaw uczniów poprzez nabywanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na wzajemnym szacunku, akceptacji i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc koleżeńska • Tematyka godzin wychowawczych <ul style="list-style-type: none"> • Indywidualne rozmowy nauczycieli z uczniami w 	cały rok szkolny	Wychowawcy, Nauczyciele, Psycholog,

	<p>zrozumieniu w celu osiągnięcia rozwiązań stwarzających korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej podczas prezentacji własnego stanowiska, a także kompetencji z zakresu rozwiązywania konfliktów, z zastosowaniem negocjacji i mediacji i wykorzystywanie ich do grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów</p> <p>Budowanie w klasie bezpiecznego środowiska, umożliwiającego koncentrację na nauce i rozwijanie własnej kreatywności poprzez szukanie inspiracji w innych.</p>	<p>odniesieniu do bieżących sytuacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panele dyskusyjne <ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z zasadami mediacji i negocjacji • Przygotowywanie indywidualnych wystąpień uczniów, umożliwianie dyskusji na różne tematy na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych i pozalekcyjnych (burza mózgów, dyskusja grupowa) • Zajęcia integracyjne w zespole klasowym • Rozwijanie pasji uczniów poprzez udział w kołach zainteresowań • Podkreślanie mocnych stron uczniów • Praca w zespołach, tworzenie wspólnych projektów, wspólne przygotowywanie przedstawień Małe Formy Teatralne, Festiwal Szafa oraz inne 	<p>Cały rok szkolny</p> <p>Cały rok szkolny</p>	<p>zaproszeni goście</p> <p>Wychowawcy Nauczyciele Psycholog</p> <p>Wychowawcy Nauczyciele Specjaliści szkoły</p>
--	---	--	---	---

	<p>Kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń, nauka wykorzystywania tej wiedzy do budowania pozytywnych relacji społecznych.</p> <p>Przeciwdziałanie dyskryminacji i mowie nienawiści.</p> <p>Kształtowanie u uczniów poszanowania godności własnej i innych.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego poczucia własnej wartości i zdolności zmiany postaw.</p>	<p>uroczystości szkolne(jeśli sytuacja pandemiczna pozwoli)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia z komunikacji interpersonalnej • Filmy edukacyjne • Warsztaty tematyczne • Zajęcia z komunikacji interpersonalnej. • Zaangażowanie rodziców w poszukiwaniu konstruktywnych rozwiązań i środków zaradczych. • Wzajemna wymiana informacji między nauczycielami, uczniami i rodzicami • Indywidualne rozmowy z uczniami 	Cały rok szkolny	<p>Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarka Psycholog, zaproszeni goście Rodzice</p>
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Wzmacnianie poczucia tożsamości i dumy narodowej oraz świadomości obywatelskiej i patriotycznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opieka nad grobami byłych nauczycieli i dyrektorów szkoły oraz miejscami pamięci pomordowanych podczas II wojny światowej. • Obchody rocznic związanych z historią szkoły 	Według kalendarza imprez szkolnych	<p>Dyrektor XLO Wychowawcy Nauczyciele, Samorząd Uczniowski</p>

	<p>Kształtowanie potrzeby aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz upowszechniania czytelnictwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obchody świąt narodowych oraz innych ważnych wydarzeń, organizowanie apeli, audycji radiowych (z okazji rocznicy odzyskania niepodległości 11 listopada - Koncert Pieśni Patriotycznych, Światowego dnia Książki 23 kwietnia.) • Wyjścia klasowe do muzeów, np. Muzeum Powstania Warszawskiego. • Współpraca z Kołem Absolwentów. <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie konkursów i festiwali (m.in. Konkurs Małych Form Teatralnych, SZAFKA, konkursy recytatorskie) • Wyjścia do teatru, kina, muzeum i innych dostępnych miejsc kulturalno-edukacyjnych. • Kiermasz wymiany książek BookCrossing • Akcja Wielka Zbiórka Książek • Współpraca z bibliotekami publicznymi • Koło Filmowe • Zaproszenie innych szkół do udziału w konkursach X LO 	<p>Według kalendarza imprez szkolnych</p>	<p>Dyrektor XLO Wychowawcy Nauczyciele Samorząd Uczniowski</p>
--	---	--	---	--

	<p>Kształtowanie postawy tolerancji i szacunku wobec innych kultur poprzez ich poznawanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na lekcjach wychowawczych i przedmiotach humanistycznych • Konkursy • Wizyta klas w Muzeum Historii Żydów Polskich (on line) • Wielokulturowość - szkoła kolejny rok prowadzi program w oparciu o współpracę ze Szkołą Dialogu i Muzeum Polin 	<p>Według kalendarza imprez szkolnych</p>	<p>Wychowawcy Nauczyciele</p>
	<p>Kształtowanie postawy aktywności w życiu społecznym. Umacnianie więzów ze społecznością lokalną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Informacje na temat Miejsc Aktywności Lokalnej • Współpraca z Domem Kultury Kadr oraz Służewskim Domu Kultury • Organizowanie akcji charytatywnych przy udziale okolicznych mieszkańców 	<p>Cały rok szkolny</p>	

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (proble- mowych)	Działania na rzecz bezpieczeństwa uczniów w szkole i poza nią. Kształtowanie postaw odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne oraz innych osób w szkole w szczególności pandemii covid-19	<ul style="list-style-type: none"> • Omówienie zasad bezpieczeństwa obowiązujących na terenie szkoły oraz w drodze do szkoły. • Nauka udzielania pierwszej pomocy • Omówienie zasad BHP na pierwszej lekcji z danego przedmiotu • Próbną ewakuacja szkoły. • Ustalenie funkcjonowania uczniów wg wytycznych GIS na nowy rok szkolny – uczniowie chodzą w maseczkach lub przyłbicach w częściach wspólnych szkoły. Uczeń każdorazowo powinien po wejściu do szkoły i klasy zdezynfekować ręce 	I semestr r.szk. Początek roku szkolnego Cały rok	Wychowawcy klas Nauczyciele przedmiotowcy
	Kształtowanie umiejętności właściwego reagowania w sytuacjach kryzysowych poprzez zapoznanie uczniów klas I oraz przypomnienie uczniom klas II i III działań interwencyjnych podejmowanych w sytuacjach kryzysowych w szkole	<ul style="list-style-type: none"> • Omówienie zagadnień na godzinach z wychowawcą • Informowanie uczniów i rodziców o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w 	Cały rok szkolny	Wychowawcy klas Psycholog

	<p>Diagnozowanie aktualnej sytuacji uczniów w odniesieniu do problemów i zagrożeń ich dotyczących</p> <p>Upowszechnianie wiedzy o prawach dziecka /człowieka/ obywatela oraz zapoznanie z instytucjami udzielającymi pomocy w sytuacjach ich naruszenia z uwzględnieniem potrzeby</p>	<p>sytuacjach zagrożenia narkomanią</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stała i bieżąca współpraca wychowawców klas i psychologa w celu wyłaniania i szybkiego reagowania na sytuacje zagrożenia • Udostępnianie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodziców w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych <p>Analiza tekstów źródłowych, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konstytucja RP • Konwencja o Prawach Dziecka • Powszechna Deklaracja Praw Człowieka <p>Zapoznanie z organami i instytucjami ochrony praw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rzecznik Praw Obywatelskich 	<p>Cały rok szkolny</p> <p>W trakcie roku</p>	<p>Wychowawcy klas Nauczyciele Psycholog</p> <p>Uczniowie- przedstawienie opracowanych zagadnień na lekcjach WOS lub godziny wychowawczej</p>
--	---	---	---	---

	<p>tolerancji, poszanowania inności, postaw antydyskryminacyjnych</p> <p>Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych. Stop mowie nienawiści.</p> <p>Utrwalanie informacji o bezpiecznych zachowaniach podczas korzystania z portali społecznościowych oraz metodach przeciwdziałania cyberprzemocy.</p> <p>Rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rzecznik Praw Ucznia • Rzecznik Praw Dziecka • Lekcje wychowawcze i zajęcia z informatyki. • Zajęcia edukacyjno - informacyjne w ramach godzin z wychowawcą, zaproszonymi gośćmi w miarę potrzeb. • Spotkanie z pedagogiem • Tematy poruszane na godzinach wychowawczych 	<p>Cały rok szkolny</p> <p>W trakcie roku szkolnego</p> <p>W trakcie roku szkolnego</p>	<p>Wychowawcy i nauczyciele</p> <p>Wychowawcy i Nauczyciele Psycholog</p> <p>Wychowawcy Nauczyciele Psycholog</p>
--	---	---	---	---

	<p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury) i manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów).</p> <p>Doskonalenie umiejętności organizowania swoich zachowań w określonym czasie i przewidywania ich konsekwencji.</p> <p>Prowadzenie edukacji prawnej uczniów ukierunkowanej na uświadamianie im instrumentów prawnych możliwych do zastosowania wobec uczniów zagrożonych demoralizacją i popełniających czyny karalne.</p> <p>Dostarczenie wiedzy na temat konsekwencji i zagrożeń wynikających z używania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dokąd zmierzamy? - spotkanie ze specjalistami • Lekcje wychowawcze/ przedmiotowe • Prawo na co dzień - spotkanie z prawnikiem. • Spotkania ze Strażą Miejską • Lekcje filozofii, etyki, religii • Przekazanie informacji uczniom, rodzicom i nauczycielom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii • Realizacja tematów na godzinach wychowawczych, także udziałem psychologa, pielęgniarki - w miarę potrzeb 	<p>W trakcie roku szkolnego</p> <p>Wg ustalonego harmonogramu w trakcie roku szkolnego</p>	<p>Wychowawcy Nauczyciele Psycholog</p> <p>Wychowawcy Przedstawiciel Straży Miejskiej</p> <p>Dyrektor XLO Wychowawcy Nauczyciele</p>
--	---	---	---	--

	<p>środków psychoaktywnych oraz mechanizmu powstawania uzależnień, w tym behawioralnych (Internet, gry)</p> <p>Zapewnienie wsparcia psychologicznego uczniom w sytuacji pandemicznej. Wsparcie psychologiczne po okresie izolacji (zamknięcie szkół)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie wśród uczniów i rodziców programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego – także w formie zajęć prowadzonych przez zaproszonych specjalistów zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem. • Obserwacja uczniów, rozmowy z wychowawcami, rodzicami • zachęcanie młodzieży do kontaktu z psychologiem szkolnym przez rozmowy indywidualne lub wiadomość w librusie 	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Zaproszeni goście w miarę potrzeb Pielęgniarka Psycholog</p> <p>Wychowawcy Psycholog, nauczyciele</p>
--	---	---	-------------------------	--

** niektóre działania mogą nie być zrealizowane przez rozwój sytuacji pandemicznej w kraju

Plan działań profilaktycznych

CEL PROGRAMU PROFILAKTYKI SZKOLNEJ

Program profilaktyki szkolnej powstał, jako odpowiedź na zagrożenia, z jakimi spotyka się młodzież. Profilaktyka to proces wspomaganie człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla życia i zdrowia człowieka (prof. Z. Gaś). Program profilaktyki szkolnej jest dokumentem, który określa zadania, jakie podejmuje się, by wspierać młodzież w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu. Celem programu jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym uczniów, poprzez eliminację czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących oraz reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Istotnym elementem jest także diagnoza problemów młodzieży. Dokumentem uzupełniającym niniejszy dokument jest Szkolny program wychowawczy.

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU PROFILAKTYKI SZKOLNEJ

Program realizowany jest we wszystkich klasach X liceum ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi. Realizacja programu należy do wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły. Realizowane przez pracowników szkoły działania z zakresu profilaktyki dostosowane są do wieku uczniów. Program zakłada współpracę z rodzicami oraz instytucjami lokalnymi, w celu efektywniejszej realizacji zamierzonych zadań.

Odpowiednio do stopnia zagrożenia profilaktyka uzależnień prowadzona jest na trzech poziomach: profilaktyka uniwersalna, selektywna oraz wskazująca.

1. Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczą zagrożeń rozpowszechnionych, takich jak np. używanie substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol) czy przemoc.

a) Odbiorcy działań profilaktyki uniwersalnej to ogół populacji, np. dzieci i młodzież szkolna, społeczność lokalna. Grupy, do których są kierowane działania profilaktyki uniwersalnej nie są uprzednio diagnozowane pod względem poziomu ryzyka zachowań problemowych, choć w obrębie grupy poszczególne jednostki mogą się różnić stopniem zagrożenia i rodzajem czynników ryzyka.

b) Czynniki ryzyka i czynniki chroniące - niektóre z cech jednostki oraz środowiska sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych, inne natomiast je ograniczają. Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje lub warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych, natomiast do czynników chroniących zaliczamy cechy, sytuacje lub warunki zwiększające odporność jednostki na działanie czynników ryzyka. Za najważniejsze czynniki chroniące i czynniki ryzyka uważa się te związane z sytuacją rodzinną, szkolną, czynniki osobowościowe, czynniki związane z funkcjonowaniem w grupie rówieśniczej oraz zaangażowanie religijne (Hawkins 1992; Kazdin 1996; Kay 1996). Celem interwencji profilaktycznych jest eliminacja lub redukcja czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących

c) Zachowania ryzykowne są to zachowania niosące ryzyko negatywnych konsekwencji, zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, jak i dla jej otoczenia społecznego. Do zachowań ryzykownych zaliczamy: palenie tytoniu, używanie środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, leków), wczesną aktywność seksualną, zachowania agresywne i przestępcze.

2. Profilaktyka selektywna ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych. Cele te mogą być osiągnięte między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących narkotyków, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem narkotyków przez dziecko.

a) Odbiorcy działań profilaktyki selektywnej to podgrupy wybranej populacji (np. ogółu młodzieży) charakteryzujące się obecnością czynników ryzyka (indywidualnych, rodzinnych, środowiskowych), związanych z podejmowaniem danych zachowań ryzykownych, np.: używania czy nadużywania substancji psychoaktywnych. Do odbiorców profilaktyki selektywnej zaliczamy więc m.in.: „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, np. osoby okazjonalnie używające narkotyków.

3. Profilaktyka wskazująca są to działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych, w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi.

a) Cele profilaktyki wskazującej to zapobieganie rozwojowi uzależnienia od substancji psychoaktywnych, ograniczanie częstości używania lub zmiana wzorów używania substancji na mniej „niebezpieczne”, ryzykowne. Działania ukierunkowane są głównie na indywidualną diagnozę przyczyn problemu i podjęcie stosownej interwencji.

b) Odbiorcy działań profilaktyki wskazującej to osoby charakteryzujące się czynnikami ryzyka takimi jak: zaburzenia zachowania, zaburzenia koncentracji z deficytem uwagi (ADHD), niepowodzenia szkolne, podejmowanie zachowań ryzykownych, używanie narkotyków problemowo (bez diagnozy uzależnienia), próby samobójcze, samookaleczenia, konflikty z prawem, wychowywanie się w rodzinie z problemem np. alkoholowym, narkotykowym itp.

c) Realizatorzy działań profilaktyki wskazującej wymagają specjalistycznego przygotowania w zakresie pomocy psychologicznej lub terapii. Realizatorami programów są psychologowie kliniczni, psychoterapeuci, pracownicy socjalni itp. Programy te wymagają często interdyscyplinarnej współpracy przedstawicieli wielu instytucji pomocowych. Terenem działań są m.in. poradnie specjalistyczne, placówki wychowawcze i resocjalizacyjne.

d) Metody profilaktyki wskazującej obejmują stosowanie takich metod jak: treningi umiejętności społecznych dla młodzieży, treningi umiejętności wychowawczych dla rodziców i nauczycieli, wywiad motywujący, terapia poznawczo-behawioralna, terapia rodzin.

e) W szkole profilaktyka wskazująca adresowana jest do zidentyfikowanych uczniów z grupy wysokiego ryzyka: uczniów z problemami zachowania czy problemami w zakresie zdrowia psychicznego; używanie substancji psychoaktywnych nie jest niezbędnym warunkiem podjęcia interwencji.

Działania obejmują:

- Udzielanie wsparcia przez nauczycieli i pomoc w nauce;
- Stałą współpracę z rodzicami, podjęcie interwencji z udziałem rodziców, wspólne opracowanie strategii pomocy dla ucznia;
- Pomoc specjalistyczną udzieloną przez szkołę;
- Skierowanie ucznia do specjalistów poza szkołą w celu dokonania indywidualnej diagnozy i ewentualnego podjęcia terapii, stała współpraca z nimi;
- Skierowanie rodziców na treningi umiejętności lub inne formy specjalistycznej pomocy.

Działania profilaktyczne kierowane są do trzech grup młodzieży:

I grupa: niskiego ryzyka

Cele działania: wzmacnianie czynników chroniących przed negatywnymi zachowaniami promowanie zdrowego stylu życia opóźnianie inicjacji (alkoholowa, narkotykowa, seksualna itp.) zwiększanie odporności na oddziaływanie niekorzystnych czynników

II grupa: podwyższonego ryzyka – uczniowie, którzy przeszli inicjację i u których występują problemy osobiste, rodzinne lub szkolne

Cel działania: umożliwienie wycofania się uczniów z ryzykownych zachowań

III grupa: wysokiego ryzyka - uczniowie, którzy są uzależnieni i ponoszą poważne konsekwencje swoich zachowań.

Cele działania: ograniczenie głębokości i czasu trwania zaburzeń zmniejszenie szkód związanych z ryzykownym trybem życia

Potrzeby i zasoby szkoły z zakresu działań profilaktycznych diagnozowane są corocznie na podstawie: Ankiety dla wychowawców klas Rozmów indywidualnych z uczniami, rodzicami i nauczycielami. Analizy niepowodzeń szkolnych i frekwencji uczniów. Bieżącej obserwacji zachowań uczniów na lekcjach, podczas przerw, zajęć pozalekcyjnych, jak również w trakcie wycieczek i imprez szkolnych. Analizy dokumentacji wychowawczych: psychologa szkolnego i protokołów zespołów klasowych.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka są to cechy zwiększające prawdopodobieństwo używania środków odurzających. Prawdopodobieństwo jest tym większe, im więcej jest czynników ryzyka, im bardziej są one szkodliwe oraz im dłużej trwa ich działanie.

Na zlecenie Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) australijscy specjaliści dokonali przeglądu kilkudziesięciu znaczących badań nad czynnikami ryzyka i chroniącymi przed problemowymi zachowaniami i zaburzeniami w obszarze zdrowia psychicznego u dzieci. Wybrano te czynniki, które powtarzały się w większości analizowanych badań i nazwano je czynnikami głównymi. Najistotniejsze czynniki ryzyka związane ze szkołą to:

1) Przemoc rówieśnicza;

- 2) Odrzucenie przez rówieśników;
- 3) Słaba więź ze szkołą;
- 4) Niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli);
- 5) Destrukcyjna grupa rówieśnicza;
- 6) Niepowodzenia szkolne.

W toku badania zagadnienia środków odurzających oraz czynników generujących ryzyko ich występowania, podzielić można te ostatnie na następujące grupy, w których to **poszczególne czynniki ryzyka** przedstawiają się następująco:

➤ Sfera psychologiczna:

- 1) Nadmierna nieśmiałość, wrażliwość;
- 2) Chroniczne napięcie i niepokój;
- 3) Niska samoocena;
- 4) Brak odporności na stres;
- 5) trudności w rozwiązywaniu problemów oraz tendencja do wycofywania się (ucieczki) w sytuacjach postrzeganych jako niewygodne, zagrażające;
- 6) Niski poziom asertywności;
- 7) Zaburzenia w komunikacji interpersonalnej
- 8) trudności w koncentracji uwagi;
- 9) Brak wytrwałości, sumienności oraz systematyczności w nauce;
- 9) Brak motywacji do nauki i niskie potrzeby edukacyjne;

➤ Sfera rodzinna:

- 1) Brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego;
- 2) Niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja);
- 3) Brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość;
- 4) Wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców;
- 5) Brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi;
- 6) Zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także psychiczna);
- 7) Tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji odurzających;
- 8) nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków przez rodziców;
- 9) Rozwód, separacja, utrata rodziców;

- 10) Brak czytelnych granic i norm;
- 11) Przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie.

➤ Sfera społeczna:

- 1) Środowisko sąsiedzkie;
- 2) Środowisko rówieśnicze;
- 3) Dostępność substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze);
- 4) Moda na zażywanie środków zmieniających świadomość;
- 5) Nadmierne, nawykowe korzystanie z nowych środków komunikacji;
- 6) Identyfikacja i naśladowanie destrukcyjnych wzorców zachowań prezentowanych w mediach (anoreksja, bulimia, pracoholizm itp.)

➤ Czynniki ryzyka – sfera szkolna:

- 1) Obecność środków odurzających w placówce;
- 2) Niski poziom wiedzy uczniów na temat skutków używania środków psychoaktywnych;
- 3) Niewystarczające kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania środków zmieniających świadomość;
- 4) Wagary
- 5) Konflikty interpersonalne (z innymi uczniami, nauczycielami);

Czynniki chroniące

To właściwości jednostki i środowiska, które wzmacniają odporność na podatność na zachowania ryzykowne młodzieży. Przyjmuje się, że akumulacja czynników chroniących obniża ryzyko powstawania uzależnień.

Do najważniejszych czynników chroniących, związanych ze szkołą, które potencjalnie wpływają na prawidłowy rozwój w obszarze zdrowia psychicznego młodzieży należą :

- 1) poczucie przynależności;
- 2) pozytywny klimat szkoły, w tym szczególnie atmosfera sprzyjająca prawidłowemu kształtowaniu się samooceny oraz poczucia komfortu psychicznego;
- 3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza;
- 4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy;
- 5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć;
- 6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Wychowywanie dziecka spoczywa przede wszystkim na rodzicach, jednakże szkoła powinna modelować, pokazywać wzorce, wzmacniać normy kulturowe.

Wskazane jest, aby wychowawcy, nauczyciele, specjaliści oraz inni pracownicy szkoły:

- a) Prowadzili działania integracyjne w grupie;
- b) Sprawnie zarządzali grupą;
- c) Budować dobre relacje, tworzyli dobry klimat w klasie i w szkole);
- d) Budowali dobre relacje z rodzicami, by zachęcić ich do współpracy;
- e) Reagowali na problemy młodzieży, udzielali jej wsparcia w przeżywanych trudnościach;
- f) Zwracali uwagę na to, z kim kontaktuje się młodzież;
- g) Rozmawiali o zagrożeniach, wynikających z ryzykownych zachowań i ich konsekwencjach oraz wyrażali zdecydowany sprzeciw wobec prób podejmowania tego rodzaju decyzji ;
- h) Stwarzali uczniom możliwości udziału w konstruktywnych i zdrowych formach aktywności, które sprzyjałyby rozwojowi i tym samym ograniczałyby podejmowanie zachowań ryzykownych.

OBSZARY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

1. KOMUNIKACJA (Zadania, Sposób realizacji)

Kształtowanie zasad poprawnej komunikacji interpersonalnej w szkole.

Zapoznanie uczniów z zasadami poprawnego zachowania i z zasadami funkcjonowania w grupie.

Kształtowanie samoświadomości i samodyscypliny wśród uczniów

Prowadzenie działań mających na celu zwiększanie wśród młodzieży samoświadomości i samodyscypliny

Kształtowanie u uczniów umiejętności interpersonalnych, takich jak: umiejętność empatii, współpracy, komunikowania się oraz rozwiązywania konfliktów.

Kształtowanie samooceny i wzmacnianie poczucia własnej wartości

Kształtowanie u uczniów świadomych wzorców konsumpcyjnych. Dawanie uczniom pozytywnego przykładu poprzez stosowanie zasad właściwego zachowania i dobrych manier przez nauczycieli.

Pozyskiwanie przez szkołę opinii rodziców na temat pracy szkoły, zachęcanie rodziców do partycypowania w życiu szkoły, zgłaszania inicjatyw na rzecz rozwoju

2. PROFILAKTYKA AGRESJI I PRZEMOCY (Zadania, Sposób realizacji)

Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole. Przeciwdziałanie używaniu wulgaryzmów przez młodzież. Podnoszenie poziomu kulturalnych zachowań uczniów, w tym szczególnie „kultury języka”.

Diagnoza przyczyn zachowań agresywnych. Rozpoznanie i analiza problemów wychowawczych. Kształtowanie wśród uczniów umiejętności radzenia sobie z przejawami agresji. Kształtowanie u uczniów umiejętności stosowania konstruktywnych sposobów radzenia sobie z negatywnymi emocjami i stresem. Wpajanie uczniom zasad poprawnego zachowania i zasad funkcjonowania w grupie. Kształtowanie u uczniów postawy szacunku do mienia własnego, cudzego i społecznego. Kształtowanie u uczniów postawy tolerancji i wyrozumiałości. Kształtowanie u uczniów umiejętności przewidywania skutków własnego działania. Dostarczenie uczniom informacji o konsekwencjach moralnych i odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia. Krytyczne reagowanie na niską kulturę języka wśród uczniów i stosowanie przez nich wulgaryzmów. Dawanie uczniom pozytywnego przykładu wychowawczego, poprzez stosowanie poprawnej i pięknej polszczyzny przez nauczycieli i pracowników szkoły. Zachęcanie uczniów do stosowania pięknej polszczyzny w mowie i piśmie. Dostarczanie uczniom przykładów pięknej mowy z literatury, filmu, telewizji, prasy i życia szkolnego. Modyfikowanie działań wychowawczych mających na celu zapobieganie niepożądanym zachowaniom uczniów.

3. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ (środki psychoaktywne – alkohol, narkotyki, dopalacze) (Zadania, Sposób realizacji)

Eliminacja czynników ryzyka. Wzmacnianie czynników chroniących uczniów przed uzależnieniami.

Uwrażliwienie uczniów na problem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie w kontekście podejmowania zachowań ryzykownych. Informowanie o skutkach zdrowotnych stosowania środków psychoaktywnych Informowanie o skutkach prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii Udostępnianie uczniom, rodzicom i nauczycielom informatorów, poradników oraz innych materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki zapobiegania narkomanii Rozwijanie u uczniów umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, obejmujących m. in. zdolność do wybierania pozytywnych stylów życia. Propagowanie zdrowego stylu życia wolnego od używek. Pokazanie uczniom drogi do satysfakcji osobistych bez stosowania środków psychoaktywnych. Pedagogizacja rodziców w celu pogłębienia ich wiedzy o niedostosowaniu społecznym i uzależnieniach oraz przekazywanie rodzicom wskazówek

pomocnych w zapobieganiu uzależnieniom u ich dzieci. Zapobieganie problemom związanym z uzależnieniem młodzieży od narkotyków.. Zapewnienie uczniom alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu. Wskazywanie uczniom sposobów spędzania wolnego czasu. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów w celu zapobiegania uzależnieniom. Zapewnienie przez szkołę realizacji zajęć warsztatowych dotyczących profilaktyki uzależnień. Zajęcia dydaktyczno - wychowawcze i opiekuńcze prowadzone przez wychowawców i nauczycieli przedmiotu. Nawiązywanie współpracy z instytucjami wspomagającymi pracę szkoły, w celu podejmowania działalności profilaktycznej. Kształtowanie u uczniów umiejętności radzenia sobie z problemami (zajęcia psychoedukacyjne: radzenie sobie w sytuacjach trudnych, emocje i ich rola w życiu człowieka, konstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem). Zapobieganie destruktywnym sposobom rozwiązywania problemów przez uczniów. Praca z uczniami nad właściwym i stabilnym systemem własnej wartości w celu zapobiegania działaniom ryzykownym. W szkole powołany został koordynator ds. dopalaczy, którym jest psycholog szkolny. Koordynuje on działania realizowane na terenie szkoły związane z tym zagadnieniem. Program profilaktyki: treści i działania skierowane do uczniów nauczycieli i rodziców.

4. PROFILAKTYKA ANTYNIKOTYNOWA (Zadania, Sposób realizacji)

Eliminacja czynników ryzyka.

Budowanie i stosowanie konsekwentnej polityki szkolnej wobec uczniów palących papierosy.

Wzmacnianie czynników chroniących.

Uświadomienie młodzieży szkodliwości palenia tytoniu oraz narażania osób niepalących na tzw. palenie bierne Lekcje wychowawcze poświęcone problemowi palenia papierosów. Omawianie szkodliwości palenia na lekcjach biologii i chemii. Organizacja warsztatów pedagogiczno-psychologicznych na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych, umiejętności pokonywania stresu i przeciwstawiania się presji grupy. Wskazywanie uczniom atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu. Pogadanki, gazetki i ulotki dotyczące profilaktyki zdrowotnej organizowane i realizowane przez szkolną pielęgniarkę.

5. DZIAŁANIA MINIMALIZUJĄCE WAGARY (Zadania, Sposób realizacji)

Zmniejszenie przyczyn niechęci uczęszczania do szkoły. Zapobieganie obniżonej frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych.

Diagnozowanie przyczyn opuszczania lekcji przez uczniów (rozmowy indywidualne z uczniem, rozmowy z klasą, rodzicami, ankiety). Monitorowanie frekwencji uczniów. Kształtowanie u uczniów odpowiedzialności za własne decyzje i czyny. Realizowanie projektów edukacyjnych, które wyrównują szanse uczniów przejawiających trudności w nauce. Promowanie wśród uczniów postaw społecznie akceptowanych. Zapobieganie powstawaniu u uczniów postaw lękowych, poprzez stwarzanie poczucia bezpieczeństwa w szkole. Zajęcia integracyjne dla uczniów, podnoszące wzajemną więź uczniów i dobre samopoczucie w zespole klasowym. Uatrakcyjnienie zajęć lekcyjnych poprzez stosowanie aktywnych

metod pracy na lekcji. Angażowanie uczniów do pracy na lekcji, pracy na rzecz szkoły oraz udziału w uroczystościach szkolnych.

6. STRES (Zadania, Sposób realizacji)

Kształtowanie wśród uczniów umiejętności radzenia sobie ze stresem.

Przekazywanie uczniom wiedzy nt. zjawiska stresu oraz jego wpływu na zdrowie i funkcjonowanie człowieka. Zwrócenie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu. Kształtowanie u uczniów umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukcji napięcia emocjonalnego. Przekazywanie uczniom konstruktywnych sposobów radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Współpraca z instytucjami wspomagającymi pracę szkoły.

7. CYBERPRZEMOC, UZALEŻNIENIE OD INTERNETU (Zadania, Sposób realizacji)

Eliminacja czynników ryzyka.

Przekazywanie uczniom wiedzy, na temat zagrożeń płynących z niewłaściwego korzystania z Mass Mediów (komputera, Internetu, tel. komórkowych, TV).

Wzmacnianie czynników chroniących.

Wskazywanie uczniom alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu. Rozbudzanie zainteresowań uczniów poprzez bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych. Diagnoza zjawiska uzależnienia i cyberprzemocy wśród młodzieży

8. PROFILAKTYKA RYZYKOWNYCH ZACHOWAŃ SEKSUALNYCH MŁODZIEŻY (Zadania, Sposób realizacji)

Eliminacja czynników ryzyka, przy jednoczesnym wzmacnianiu czynników chroniących.

Kształtowanie u uczniów prawidłowego stosunku do wartości i norm związanych z miłością. Wskazywanie na negatywny wpływ wczesnej inicjacji seksualnej na zdrowie i plany życiowe. Wprowadzenie w szkole bezwzględnego zakazu podejmowania jakichkolwiek czynności o charakterze seksualnym, posiadania i rozpowszechniania przedmiotów o charakterze erotycznym oraz materiałów pornograficznych Poruszanie zagadnień związanych z inicjacją seksualną, budowaniem związków na lekcjach WDŻ

9. STALKING (uporczywe, złośliwe nękanie mogące wywołać poczucie zagrożenia) (Zadania, Sposób realizacji)

Edukacja w zakresie skutków działań powodujących zagrożenia.

Praca nad kodeksem zachowań, które stanowią zagrożenie dla innych uczniów.

10. BRAK MOTYWACJI DO NAUKI I NISKIE POTRZEBY EDUKACYJNE UCZNIÓW (Zadania, Sposób realizacji)

Eliminacja czynników ryzyka, przy jednoczesnym wzmacnianiu czynników chroniących.

Uświadomienie uczniów w kwestii zachowań definiowanych, jako stalking oraz niebezpieczeństwa, jakie stwarza Wskazywanie właściwych sposobów reagowania na stalking. Uświadamianie uczniom prawnych skutków stalkingu. Kształtowanie wśród uczniów umiejętności asertywnego zachowania i wyrażania swoich myśli Wzmacnianie wśród uczniów poczucia własnej wartości.

Zwiększanie motywacji uczniów do działania. Rozbudzanie wśród uczniów potrzeb edukacyjnych.

Diagnozowanie przyczyn braku motywacji uczniów do nauki. Angażowanie uczniów do pracy na lekcji i pracy na rzecz szkoły. Kształtowanie systemu wartości uczniów poprzez wskazywanie właściwych autorytetów. Preorientacja zawodowa, mająca na celu poznanie aspiracji zawodowych uczniów oraz stworzenie im możliwości poznania swoich predyspozycji zawodowej i zapoznania się z sytuacją panującą na rynku pracy. Zwiększenie wśród uczniów umiejętności radzenia sobie ze stresem. Motywowanie uczniów do nauki poprzez stosowanie pochwał i wspierania uczniów w trudnościach z nauką. Uatrakcyjnienie zajęć lekcyjnych poprzez stosowanie aktywnych metod pracy na lekcji. Podnoszenie samooceny wśród uczniów. Kształtowanie u uczniów umiejętności budowania koncepcji swojego życia. Wspieranie uczniów w realizacji określonych celów w oparciu o uczciwość i rzetelną pracę. Uświadomienie uczniom własnej sprawczości.

Propagowanie uczenia się od siebie nawzajem. Wprowadzanie strategii uczenia się umożliwiającej uczniom korzystanie z siebie nawzajem jako tzw. „zasobów edukacyjnych„ Wdrażanie uczniów do odpowiedzialności za uczenie się łączenie wiedzy z różnych dziedzin

11. TRUDNOŚCI W KONCENTRACJI UWAGI ORAZ BRAK WYTRWAŁOŚCI (Zadania, Sposób realizacji)

Zwiększenie koncentracji uwagi i wytrwałości.

Diagnoza przyczyn trudności uczniów z koncentracją uwagi. Podejmowanie działań w zakresie zwiększania wśród uczniów znajomości technik efektywnego uczenia się. Wspieranie uczniów w realizacji określonych celów. Podnoszenie samooceny wśród uczniów. Motywowanie uczniów do nauki poprzez stosowanie pochwał i wspierania uczniów w trudnościach z nauką. Angażowanie uczniów do aktywnej pracy na lekcji w celu zwiększenia koncentracji na temacie. Wskazywanie na użyteczność wiedzy. Systematyczna współpraca z rodzicami w celu zwiększenia aktywności ucznia.

12. DEPRESJA, PRÓBY SAMOBÓJCZE, SAMOBÓJSTWA (Zadania, Sposób realizacji)

Edukacja w zakresie objawów choroby i skutków jej wystąpienia.

Działania zmierzające do wzmocnienia odporności psychicznej i wzrostu poczucia własnej wartości.

13. SFERA RODZINNA I MATERIALNO – BYTOWA (Zadania, Sposób realizacji)

Przeciwdziałanie ubóstwu oraz dysfunkcjom środowiska rodzinnego.

Diagnoza środowiska opiekuńczo-wychowawczego uczniów. Współpraca z instytucjami wspomagającymi pracę szkoły, w

celu pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno – bytowej i rodzinnej. Eliminowanie skutków dysfunkcji środowiska rodzinnego uczniów poprzez współpracę z instytucjami powołanymi do tego

14. PROFILAKTYKA ZABURZEŃ ODŻYWIANIA (Zadania, Sposób realizacji)

Edukacja w zakresie objawów choroby i skutków jej wystąpienia.

Działania zmierzające do ograniczania czynników ryzyka

Podnoszenie świadomości na temat zasad zdrowego i racjonalnego żywienia;

Wzmacnianie pozytywnych zasobów osobistych

Kształtowanie wśród młodzieży odpowiedniego podejścia do własnego ciała i wyglądu;

Budowanie i kształtowanie poczucia własnej wartości oraz pozytywnej samooceny;

Zwracanie uwagi na role pozytywnych relacji społecznych- w rodzinie oraz grupie rówieśniczej- w budowaniu pozytywnego obrazu własnej osoby; Promowanie aktywności fizycznej; Edukacja zdrowotna.

Wnioski i zalecenia dotyczące naszej placówki

Analiza czynników ryzyka oraz czynników chroniących pozwoliła nam na stworzenie ogólnych wytycznych dotyczących działalności szkoły w zakresie przeciwdziałania zjawisku narkomanii. Podzielone one zostały podmiotowo, tzn. według poszczególnych grup członków społeczności szkolnej (**uczniowie, rodzice, nauczyciele, środowisko lokalne**).

Pamiętać należy, że w dalszych pracach podział szczegółowych działań powinien odbywać się według typów działalności tj. **wychowawcza, informacyjna, edukacyjna** oraz **profilaktyczna**.

Uczniowie:

- 1) Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i placówkach w zakresie profilaktyki uzależnień, w szczególności uczniów i wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie;
- 2) Upowszechnianie programów edukacyjnych i działań alternatywnych do zachowań ryzykownych, rozwijających umiejętności psychologiczne i społeczne uczniów i wychowanków, promowanie wolontariatu;
- 3) Angażowanie uczniów i wychowanków w procesy podejmowania decyzji w szkole i placówce, aktywizacja samorządów uczniowskich i innych form działalności uczniowskiej;
- 4) Opracowanie i upowszechnianie zbioru oczekiwań, zasad i reguł, dotyczących zachowania w środowisku szkolnym, oraz konsekwencji ich nieprzestrzegania – we współpracy z uczniami i wychowankami;
- 5) Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwijanie ich pasji i zainteresowań w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.

Nauczyciele:

- 1) Monitorowanie rozpowszechnienia i używania substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków, w tym środków zastępczych i leków wydawanych bez wskazań lekarza używanych w celach pozamedycznych;
  - 2) Realizacja edukacji zdrowotnej w szkołach i placówkach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom;
  - 3) Wdrażanie programów profilaktyki uzależnień z zakresu profilaktyki uniwersalnej;
  - 4) Uwzględnianie rozpoznanych potrzeb i problemów uczniów w zakresie zapobiegania uzależnieniom w programie wychowawczym szkoły i programie profilaktyki;
  - 5) Podnoszenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki uzależnień;
  - 6) Przygotowanie przez szkoły i placówki procedury postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, z uwzględnieniem zadań osób podejmujących interwencje;
  - 7) Upowszechnianie przykładów dobrych praktyk prawidłowo opracowanych i realizowanych programów wychowawczych szkoły i placówki i programu profilaktyki;
  - 8) Organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej nauczycielom i wychowawcom;
  - 9) Doskonalenie umiejętności nauczycieli i specjalistów oraz innych pracowników szkoły i placówki w zakresie bezpiecznego funkcjonowania w szkole i placówce uczniów i wychowanków;
- Diagnoza czynników ryzyka oraz czynników chroniących**
- 10) Doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i specjalistów w zakresie pracy z uczniami i wychowankami ze specjalnym i potrzebami edukacyjnymi, w tym niedostosowanymi społecznie lub zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
  - 11) Prowadzenie i wspieranie programów i działań profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Rodzice:

- 1) Organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodziców;
- 2) Upowszechnianie programów edukacyjnych i szkoleń rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców;
- 3) Włączanie rodziców w procesy podejmowania decyzji w szkole i placówce oraz w ważne wydarzenia i działania na rzecz tworzenia bezpiecznej i przyjaznej szkoły i placówki;
- 4) Opracowanie i upowszechnianie zbioru oczekiwań, zasad i reguł, dotyczących zachowania w środowisku szkolnym, oraz konsekwencji ich nieprzestrzegania – we współpracy z rodzicami;
- 5) Upowszechnianie programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców w zakresie przeciwdziałania narkomanii;
- 6) Opracowanie i upowszechnianie publikacji i materiałów kierowanych do rodziców na temat ryzyka używania narkotyków;

7) Współpraca z rodzicami przy realizacji programów profilaktyki selektywnej i wskazującej, w szczególności dla dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Środowisko lokalne:

- 1) Tworzenie warunków do uspołeczniania szkoły i placówki i poszerzania współpracy z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły i placówki w środowisku lokalnym;
- 2) Opracowanie zasad współpracy szkoły z policją lub strażą gminną (miejską) w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w szkole i placówce oraz na terenie szkoły i placówki;
- 3) Zintensyfikowanie współpracy szkół i placówek z gminą w sprawie realizacji zadań z zakresu profilaktyki narkomanii zawartych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Współpraca szkół i placówek z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły lub placówki na rzecz przeciwdziałania narkomanii w środowisku lokalnym.

Zakładane rezultaty realizacji Programu

Zakłada się, że opracowanie oraz realizacja szczegółowych wytycznych odnośnie działalności **wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej** oraz **profilaktycznej** ma zwiększyć skuteczność działań na rzecz bezpieczeństwa w naszej placówce przez osiągnięcie następujących rezultatów:

W ramach działalności stymulującej wzrost czynników chroniących:

- 1) Zwiększenie poczucia akceptacji uczniów i wychowanków w społeczności szkolnej;
- 2) Wzrost umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków;
- 3) Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego;
- 4) Zwiększenie kompetencji w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli i wychowawców;
- 5) Wzrost kompetencji wychowawczych rodziców;
- 6) Wzrost aktywności rodziców w procesach podejmowania decyzji w szkole i placówce oraz w ważnych wydarzeniach i działaniach na rzecz tworzenia bezpiecznej i przyjaznej szkoły i placówki,
- 7) Uspołecznianie szkoły i placówki przez większą aktywność nauczycieli, wychowawców, rodziców, uczniów i wychowanków na rzecz szkoły i placówki;
- 8) Zwiększenie otwartości szkoły i placówki na współpracę z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły i placówki w środowisku lokalnym.

W celu ustabilizowania trendów lub zmniejszenia zakresu i nasilenia problemów i zachowań problemowych uczniów i wychowanków w zakresie używania substancji psychoaktywnych:

- 1) Prawidłowa ocena sytuacji w zakresie problemów i zachowań problemowych uczniów i wychowanków dotyczących narkomanii;
- 2) Podniesienie wiedzy uczniów i wychowanków na temat negatywnego wpływu substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka;
- 3) Doskonalenie umiejętności uczniów i wychowanków dotyczących podejmowania asertywnych zachowań w sytuacji presji rówieśniczej związanej z używaniem substancji psychoaktywnych;
- 4) Zwiększenie jakości programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki w oparciu o przeprowadzoną diagnozę problemów i potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli;
- 5) Zwiększenie liczby uczniów i wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanymi społecznie objętymi pomocą poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, w zakresie profilaktyki uzależnień;
- 6) Podniesienie jakości i skuteczności działań z zakresu profilaktyki uzależnień w szkołach i placówkach przez realizację rekomendowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych programów profilaktycznych opartych na naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności;
- 7) Zwiększenie ilości działań w zakresie edukacji rówieśniczej, które będą realizować działania na rzecz profilaktyki uzależnień i promowania życia bez uzależnień;
- 8) Zwiększenie liczby działań mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań, uzdolnień, w tym rozwój aktywności fizycznej dzieci i młodzieży;
- 9) Zwiększenie kompetencji profilaktycznych nauczycieli i wychowawców w zakresie przeciwdziałania narkomanii i innym uzależnieniom, w tym nabycie umiejętności realizacji programów o potwierdzonej skuteczności;
- 10) Zwiększenie umiejętności nauczycieli w zakresie prawidłowego reagowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi,
- 11) Podniesienie wiedzy rodziców w zakresie profilaktyki narkomanii;
- 12) Zwiększenie aktywności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie promowania w środowisku lokalnym, w tym w szkołach i placówkach, efektywnych działań profilaktycznych oraz monitorowanie sytuacji w tym zakresie;
- 13) Poszerzenie współpracy szkoły i placówki z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły lub placówki na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom w środowisku lokalnym.

1. Podsumowanie

Niniejszy dokument stanowi realizację wskazanego w art. 6 Rozporządzenia MEN z dnia 18 sierpnia 2015 „w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii” **Diagnoza czynników ryzyka oraz czynników chroniących** obowiązku przygotowywania corocznie diagnozy zawierającej analizę czynników ryzyka oraz czynników chroniących oraz jest punktem wyjścia dla opracowanego w dalszym etapie dokumentu pt. **„Działania profilaktyczne, wychowawcze, edukacyjne oraz informacyjne szkoły w zakresie przeciwdziałania zjawisku narkomanii”**. Wspominany dokument zawiera szczegółowe propozycje oraz wytyczne odnośnie konkretnych działań, ich typu, odbiorcy, osób odpowiedzialnych za realizację oraz terminu realizacji.

Istotne jest, aby opracowane propozycje działań były w miarę możliwości szczegółowe, tak aby umożliwić nauczycielom realizację obowiązku zawartego w art. 7 pkt 8 Rozporządzenia tj. **„W oparciu o diagnozę, nauczyciel lub wychowawca w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły lub placówki wybiera formę, w której realizuje działalność, uwzględniając wykorzystanie aktywnych metod pracy.”**

Propozycja dalszej pracy nad działaniami profilaktycznymi w roku szkolnym 2021/2022:

Dominujący obszar działań profilaktycznych dla poszczególnych poziomów klas do zrealizowania zgodnie z potrzebami uczniów, propozycjami rodziców po konsultacji z wychowawcą:

Obszar działań profilaktycznych	Poziom klas	Tematyka zajęć	Formy i sposoby realizacji	Czas realizacji	Osoby odpowiedzialne
1. Komunikacja	I, II, III	I – problemy z adaptacją w nowym środowisku II – tworzenie prawidłowych relacji z rówieśnikami	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny

		III - tworzenie prawidłowych relacji w środowisku zawodowym			Zaproszeni specjaliści
2.Profilaktyka agresji i przemocy	I, II, III	I – objawy agresji, wyjaśnienie przyczyn, odpowiedzialność prawna II – jak sobie radzić z własną agresją III – ukryte formy agresji	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny Zaproszeni specjaliści: Straż Miejska
3. Profilaktyka uzależnień (środki psychoaktywne: alkohol, narkotyki, dopalacze)	I, II, III	I – Informacja o środkach psychoaktywnych II – Konsekwencje używania alkoholu, narkotyków, dopalaczy III – Wpływ używania środków psychoaktywnych na moje najbliższe otoczenia	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny Zaproszeni specjaliści: Wydział do Spraw Zwalczenia Przemocności Nieletnich
4. Profilaktyka antynikotynowa	I, II, III	I – Informacja o konsekwencjach palenia tytoniu II – przestrzeganie regulaminu szkolnego w kontekście palenia tytoniu	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny
5. Działania minimalizujące wagary	I, II, III	I – wpływ systematycznego uczęszczania do szkoły na wyniki w nauce	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny

		II - wagary - łamanie regulaminu szkolnego III - konsekwencje niesystematycznego przychodzenia do szkoły			
6. Stres	I, II, III	I - objawy, wyjaśnienie przyczyn II - sposoby radzenia sobie ze stresem w różnych sytuacjach życiowych III - stres egzaminacyjny	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny Zaproszeni specjaliści
7. Cyberprzemoc, uzależnienie od internetu	I, II, III	I - informacja o zagrożeniu oraz odpowiedzialność prawna II - własne doświadczenia w świetle konsekwencji uzależnienia oraz bycia ofiarą działań innych osób	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny Zaproszeni specjaliści: Straż Miejska
8. Profilaktyka ryzykownych zachowań seksualnych	I, II, III	I - informacja o zagrożeniach (np. choroby) II - zachowania seksualne a planowanie rodziny III - seksualne zachowania ryzykowne	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny Zaproszeni specjaliści : pielęgniarka szkolna, położna, lekarz
9. Stalking	I, II, III	I - Wyjaśnienie terminologii, objawów i przyczyn zjawiska	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny

		II – odpowiedzialność karna za stosowanie stalkingu wobec innych III – sposoby radzenia sobie w sytuacji ofiary, szukanie pomocy			Zaproszeni specjaliści: Straż Miejska
10. Brak motywacji do nauki i niskie potrzeby edukacyjne uczniów	I, II, III	I – techniki skutecznego uczenia się, pozytywne konsekwencje uczenia się II – wyjaśnienie przyczyn braku motywacji do nauki – diagnoza własnych trudności III – motywacja do nauki a aspiracje w wyborze dalszej kariery, doradztwo zawodowe	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny Zaproszeni specjaliści Salon Maturzystów, Absolwenci, rodzice
11. trudności w koncentracji uwagi oraz brak wytrwałości	I, II, III	sposoby koncentrowania uwagi a efekty uczenia się	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny
12. Depresja, próby samobójcze, samobójstwa, samouszkodzenia	I, II, III	I – wyjaśnienie terminologii, objawów i przyczyn zjawiska II – autorefleksja i szukanie pomocy III – stres egzaminacyjny a próby samobójcze	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny
13. Strefa rodzinna i materialno – bytowa	I, II, III	Informacja o sposobach pomocy ze strony szkoły		Wrzesień Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny

14. Profilaktyka zaburzeń odżywiania	I, II, III	I – wyjaśnienie terminologii, objawów i przyczyn zjawiska II – brak akceptacji własnej osoby a zaburzenia odżywiania III – zaburzenia odżywiania a stres maturalny	Po uzgodnieniu i akceptacji uczniów, rodziców i nauczycieli	Cały rok	Wychowawcy, Psycholog szkolny
--------------------------------------	------------	--	---	----------	-------------------------------------

Ewaluacja programu:

Efekty działań wychowawczo – profilaktycznych będą monitorowane na bieżąco.

Sposoby zbierania informacji:

- obserwacja uczniów w różnych sytuacjach szkolnych;
- rozmowy z nauczycielami, uczniami, rodzicami;
- analiza dokumentów;
- ankiety i wywiad

Na podstawie wniosków odbywają się prace zespołu do spraw programu wychowawczo-profilaktycznego oraz spotkania zespołów wychowawczych nad modyfikacją programu.